

Ledeniki Severne Amerike

Ameriška založba Fulcrum Publishing (350 Indiana Street, Suite 350, Golden Colorado 80401, USA) je letos izdala priročnik **Sue A. Ferguson** Ledeniki Severne Amerike (176 strani, 14,95 USD).

Slovenci nimamo svojih ledenikov; kot alpinisti, smučarji, odpravarji in pohodniki pa se z njimi srečujemo vse pogosteje, zato bo prav, da o njih vemo kaj več.

S. Ferguson je knjigo posvetila ledenikom Severne Amerike, vendar se ti v fizikalnih osnovah ne razlikujejo od ledenikov na drugih celinah in v drugih predelih. Vsebina je stvarna, razumljiva, včasih hudomušno predstavljena, da bi bila laikom lažje dostopna.

V prvih osmih poglavjih se seznanimo z osnovnimi fizikalnimi pojavi, ki spremljajo nastanek ledenika. Tistim, ki so predelali kakšno knjigo o snegu in plazovih, bodo nekateri pojmi že znani. Sicer pa nas pisateljica pouči, kako ločiti ledenik od snežišča, kako iz neznanske množice snežnih kristalov nastaja led, kako ledeniki preminejo. Seznanimo se z mehanizmi gibanja ledenikov, z nastajanjem vsakovrstnih ledeniških razpok, serakov, ledeniških mlinov, z zadrževanjem voda v osrčju ledenih velikano, z ledeniški »gobami«, s podori ledu, kamenja in serakov, z nastankom in vrstami moren, ledeniških jezer, močvar in še marsičem.

Kdor ima opravka z ledeniki, ve, da so srečanja z njimi lahko več kot zahtevna. Spričo tega se 9. in 10. poglavje ukvarjata s hojo po ledenikih in potrebno osebno in tehnično opremo, kar nam je več ali manj znano iz priročnikov o hoji in gibanju v ledeniških gorah oziroma v zimskih razmerah.

V prilogah se srečamo s poučnim, kratkim popisom severnoameriških ledenikov ter z glosarjem (slovar z razlago) manj znanih pojmov s področja vede o snegu in ledenikih.

Poučno branje priporočam; spoznavajmo svet, ki mu poklanjamo svojo pozornost in naklonje-

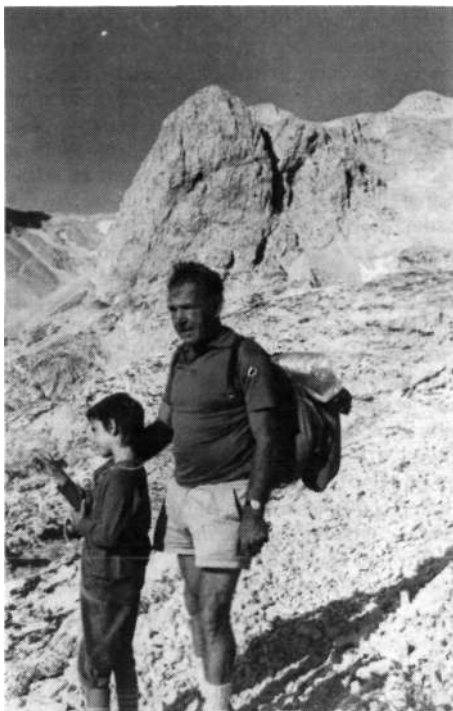
Pavle Šegula

društvene novice

Borisu Jurci v spomin (3. 3. 1910-29. 6. 1990)

Ko se približujemo stoti obletnici delovanja planinske organizacije v Sloveniji, se moramo v tem letu slavja spomniti vsaj nekaterih vidnih in prizadevnih organizatorjev planinstva, ki doslej pozabljeni niso našli poti v javna glasila. Sem nesporno sodi **Boris Jurca**, ki je dolga leta javno deloval v Kopru, bil povezan v PD Koper in dva mandata predsedoval temu društvu.

Iz družinske kronike Jurčevih in iz pripovedi

Borisove soproge **Irme Jurca** povzemam nekaj izsekov iz življenja tega planinca.

Borisa Jurco, rojenega v Logatcu, so planine prevzele že kot otroka, ko je kot šolarček hodil na počitnice k teti v Kranjsko Goro in se tam s pastirci in vrstniki podil za ovčami po Vršiču in Slemenu. V dijaških letih je postal član PD v Mariboru; takrat je obiskoval pohorske vrhove, zlasti so več veljale zimsko-smučarske ture *na Pohorju*. Med tednom je zahajal v telovadnico Sokola, kjer se je zbiralo domoljubno in napredno dijaštvo. Sokolu in kasneje Partizanu je ostal vseskozi zvest.

Sledila so leta druge vojne in z njo povezano gorje. Najprej je leta 1941 doživel izgnanstvo vse družine v Srbijo, zatem partizanska leta in končno srečno vrnitev v Slovenijo leta 1945. Zadnja vojna zima v Bosni mu je pustila pomrznite noge, kar je trajno čutil, vendar ga to ni odvrnilo od hribov. Nasprotno, gore so mu pomagale vrniti moč, zato se je vseskozi zatekal v njihovo varstvo. Sledila je povojna obnova domovine. Službena pot ga je v petdesetih letih pripeljala v Slovensko Primorje, v Koper, kjer je kot finančni strokovnjak oziroma načelnik za finance deloval v takratnem OLO (okraj) Koper. Sodelavci se ga spominjajo kot skromnega, poštenega tovariša, izredno delovnega, natančnega, toda dostopnega za vse pobude in probleme.

V takratnem Kopru, ki je postal sedež več upravnopolitičnih, gospodarskih in kulturnih institucij, so se razvijale tudi druge dejavnosti na

kulturnem in športno-rekreacijskem področju. To okolje je pritegnilo čutečega planinca Borisa Jurco. Povezal se je z mladim planinskim društvom, ki je delovalo v skromnih razmerah, toda z velikimi načrti. Planinsko navdušeni Boris je poprijel za vsako delo v društvu, zlasti pri dograditvi in prvi prenovi Tumove kočice na Slavniku. Čeprav so bili takratni prevozi sila oteženi, je velikokrat po službi, tudi trikrat tedensko, odhajal na delovno akcijo na Slavnik.

Planinskemu društvu Koper je predsedoval dva mandata. Bil je tudi večletni član nadzornega odbora, preglednik računov ter blagajne društva in sploh »vest poštenosti« v društvu.

Boris Jurca je aktivno deloval tudi v Telesnozvojnem društvu (TVD) Partizan Koper in najmanj 10 let predsednikoval temu društvu. Istčasno je bil blagajnik Okrajne zveze TVD Partizan Koper, ki je vključevalo 27 teh društev. Vsem tem društvom je pomagal pri vodenju finančno-gospodarskih opravkov in skrbel za njihovo pravilno in racionalno porabo sredstev.

Kot zanimivost navajam, da je Boris Jurca v takratnem času nekje iztaknil stare, predvojne letnike Planinskih vestnikov in kot blagajnik Okrajne zveze Partizan Koper vplival na to, da je le-ta odkupila te komplete Planinskih vestnikov in tudi dosegel, da so zbirko poklonili Planinskemu društvu Koper, ki ima sedaj med redkimi društvi v Sloveniji celotno zbirko PV od prve številke dalje.

Miloš Stergar, tajnik takratne Okrajne zveze Partizan Koper, ki je tesno sodeloval z blagajnikom Jurco, navdušeno pripoveduje o tistih časih, ko je kipela mladost in ko so bili tekmovalci v telovadnici kot ena sama širša družina.

Vse dopuste je preživljal v domačih gorah. Najljubše mu je bilo Posočje, saj je prepešočil pot ob Soči od izvira domala do izvila. Zahajal je na mogočen Mangart, ki ga je imel srčno rad, na Kanin, ko še ni bilo žičnice in ko je tam še stala stara Skalarjeva kočica in ko je ta vrh malokdo obiskal - takrat si srečal le graničarje. Po vrnitvi s Kanina je večkrat dejal: »Če hočeš doživeti tišino, pojdi na Kanin!« V dolgih letih planinarjenja je prepešočil Julijce, Kamniške, Karavanke, prekriziral mnoga brezpotja, prehodil celotno slovensko planinsko pot, ampak brez pobiranja žigov.

Z gora se je vračal poln moči in globokih doživetij. Vse to je prenašal na svojo družino. Na skoraj vseh teh poteh ga je spremljala njegova življenjska sopotnica Irma. Vse te radosti je doživljal bodisi z njo bodisi s svojimi vnuki. Med šolskimi počitnicami je dedek Boris vrsto let vodil svoje vnuke v gore. Po končani turi je običajno zbral miren kotiček in doživljal planine v krogu svoji najbližjih. Njegov zadnji vzpon v visokogorje je bil leta 1982 (pri 72 letih), ko je 8-letnega vnuka Borisa prvič popeljal na Triglav.

Množičnih pohodov v visokogorja ni maral, najbolje se je počutil v manjši družbi planincev-vrstnikov, ki so znali doživljati gore z dušo in srcem.

V zadnjih letih življenja, ko gaje načela bolezen, je še obiskoval Bohinj, Tamar, Vršič, Logarsko dolino. Tu se je srečen sprehajal in iz počivališč z daljnogledom opazoval stene, iskal gamse v njih ter še najbolj steze in poti, ki jih je nekoč prehodil.

Tako se je iztekla življenjska pot tega velikega ljubitelja slovenske zemlje in njenih gora. Na njegovo željo je bil pogreb le v družinskem krogu in njegov pepel raztresen na ljubljanskih Žalah - torej v prostranstvo pod zvezdami.

Boris Jurca je živel skromno in preprosto, nikoli ni silil v ospredje. Sodelavci so ga cenili, okloga ga je spoštovala. Sedaj je na pobudo njegovih planinskih tovarišev nastal ta zapis o človeku, ki se je s svojim delom globoko zapisal v planinske in športne vrste in zato naj bo njegovo delo širše predstavljeno, saj je žrtvoval veliko prostega časa tej dejavnosti in pri tem ni nikoli dobil kakšnega posebnega priznanja.

Naj navedem njegovo razmišljanje: »Človeško življenje in trpljenje mine, lepota gora ostane in to dobro dene in me pomirja!« To globoko misel je planinec Boris zapustil nam zanamcem -

h v a l a m u t

Karlo Kocjančič

In memoriam: Miran Brezovnik

V Savinjskem MDO smo letos izgubili že drugega markacista, **Mirana Brezovnika** (rojen 30. 4. 1965). Mlado planinsko društvo Rečica ob Savinji je v svojem razvoju poskrbelo za kadre, za PLV in markaciste.

7. republiški tečaj za markaciste (Svetina 1987) je uspešno končal tudi Miran. Vsi trije markacisti so vzorno skrbeli za svoja planinska pota. Mirana bodo pogrešali še na drugih področjih dela v domačem kraju. V zadnjem času je delal v Nemčiji, kjer je 30. 7. 1992 umrl. Od njega smo se v velikem številu poslovili 10. avgusta 1992 na domačem pokopališču ob vznožju Golt. Pota bodo še vodila na Golte, tudi čez Ston, kjer smo skupno razvili društveni prapor. Obnavljali bomo markacije ob spomenu nate.

B. J.

Duhovne vaje za alpiniste

V petek in soboto, 2. in 3. oktobra letos, smo imeli ljubitelji gora v Češki koči nad Zg. Jezer-skim prvič v Sloveniji duhovne vaje za alpiniste.